30.4.2022

Eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunta

Asia: VNS 1/2022 vp Ajankohtaisselonteko turvallisuusympäristön muutoksesta; jatkokysymykset STM:n edustajalle

Valiokunnan kuulemisessa 26.4. kysyttiin STM:n edustajalta jatkokysymyksiä, tässä vastaukset kirjallisesti.

Pitäisikö työsuojeluviranomaisten resursseja kasvattaa, jotta sotaa pakenevien halukkuus työntekemiseksi olisi työturvallisuuden ja olosuhteiden kannalta paremmin turvattu?

Työsuojelun vastuualueet ovat viime vuonna saaneet uusia resursseja ulkomaisen työvoiman valvontaan, joten uusien resurssien lisääminen ei ole olennaista tässä tilanteessa. Vuoden 2021 lisätalousarviossa työsuojeluviranomaisen resurssia vahvistettiin 975.000 eurolla 15 uuden pysyvän viran perustamiseksi. Resurssien vahvistamisella tavoiteltiin kenttävalvonnan ja viranomaisyhteistyön lisäämistä, lähetettyjen työntekijöiden ennakkoilmoitusten ja valvontavihjeiden parempaa hyödyntämistä sekä neuvonnan ja ohjauksen tehostamista. Lisäresurssien tehokas hyödyntäminen edellyttää, että samanaikaisesti toteutetaan myös muita keinoja, joilla varmistetaan poliisin ja työlupaviranomaisten resurssit sekä kehitetään valvonnan keinoja. Koko viranomaisketjun tulee toimia tehokkaasti, joten pelkän valvontaresurssin lisääminen ei poista ongelmia joita aiheuttavat poliisin ruuhkautunut esitutkinta, syyttäjälaitoksen resurssien rajallisuus ja tuomioistuinten
jutturuuhkat.

Pystytäänkö varmistamaan ettei pakolaisia majoiteta esim. seksuaalirikoksesta tai lasten seksuaalisesta hyväksikäytöstä tuomion saaneiden koteihin?

Maahanmuuttovirasto on tehnyt viranomaisohjeen Suomessa ilman huoltajaa olevien lapsien yksityismajoituksesta. Yksityismajoitusta tarjoavilta aikuisilta pyydetään rikosrekisteriotteet sekä suostumus kunnan asiakastietojen tarkistamiseen. Ohje on tehty ennen Ukrainan sotaa, joten siinä ei olla varsinaisesti huomioitu tällaista tilannetta, jossa ilman huoltajaa olevat lapset tulevat Suomeen pääasiallisesti sukulaistensa kanssa, jotka majoittuvat suoraan ehkä jo maassa olevien sukulaisten tai tuttavien luona ja ovat Suomessa ehkä jo pidempään ennen kansainvälisen suojelun hakemista. Tällöin lapsi on voinut majoittunut yksityismajoituksessa jo viikkoja ennen kuin hän tulee vastaanottokeskuksen asiakkaaksi. Maahan tulleilta aikuisilta sukulaisilta, joilla on yleensä päävastuu lapsen hoidosta, ei toisaalta voida pyytää näitä alussa mainittuja dokumentteja. Yksityismajoitusselvitys ja -päätös tehdään kaikille Ukrainasta(kin) tulleille ilman huoltajaa oleville lapsille, jotka haluavat majoittua sukulaistensa kanssa yksityismajoituksessa.

Aihe on tärkeä ja haastava, viranomaistahot ovat keskustelleet siitä eri toimijoiden kanssa korostaen tarvetta saada nämä lapset näkyväksi. Aiheeseen liittyy myös sukulaisilla olevia huolia ja pelkoja, joita ollaan pohdittu myös Ukrainan lähetystön edustajan kanssa sekä muun muassa Ukraina-seuran kanssa.

Vastaanottokeskusten tueksi on etätapaamisia, joissa voidaan yhdessä keskusten kanssa koota laajempaa kokonaiskuvaa ilman huoltajaa olevien lasten tilanteesta ja eri ilmiöistä, joita nyt esiintyy.

Johtaja Tanja Auvinen
STM/ työ- ja tasa-arvo-osasto, tasa-arvoyksikkö

Lisätietoja lasten yksityismajoitukseen liittyvästä asiasta: Maria Kunelius, Maahanmuuttovirasto, maria.kunelius@migri.fi, puh. 0295 433 165